

Grecja

Republika Grecji - państwo położone w południowo-wschodniej Europie. Obejmuje południową część Półwyspu Bałkańskiego oraz 114 wysp. Powierzchnia: 131 990 km kw. (ok.26 000 km kw. zajmują wyspy). Grecja graniczy na północnym zachodzie z Albanią, na północy z byłą Jugosłowiańską Republiką Macedonii i Bułgarią, na północnym wschodzie z Turcją. Klimat: Grecja leży w strefie klimatu podzwrotnikowego o gorących i suchych latach oraz łagodnych, deszczowych zimach. Średnia temperatura lipca przekracza 20 st. C (z wyjątkiem obszarów górskich na północy kraju) średnia temperatura stycznia waha się od 10 st. C na wybrzeżu do 5 st.C w górach. Ludność: Liczba ludności wynosi około 10,5 mln . Język: Nowogrecki Stolicą Grecji są Ateny mające 3 mln mieszkańców. Drugim co do wielkości miastem są Saloniki (Thessaloniki) - 1 mln mieszkańców. Największym portem morskim jest sąsiadujący z Atenami Pireus.

Zasady prowadzenia działalności gospodarczej

W Grecji szczególnie mile są widziani zagraniczni przedsiębiorcy, którzy tworzą nowe miejsca pracy. Mogą liczyć na wsparcie władz centralnych i samorządowych oraz znaczne ulgi podatkowe.

Warunkiem uruchomienia działalności gospodarczej w Grecji jest uzyskanie pozwolenia na pobyt i pracę. Wnioski w tej sprawie składa się w konsulacie greckim w Warszawie, dołączając następujące dokumenty:

- opis planowanego przedsięwzięcia (rodzaj działalności, projekt finansowy, źródła finansowania),
- zaświadczenie o niezaleganiu z podatkami i składkami na ubezpieczenie społeczne (urząd skarbowy, ZUS),
- dyplomy i świadectwa potwierdzające kwalifikacje zawodowe,
- zaświadczenie o niekaralności (z rejestru skazanych).

Pracownicy Ambasady RP w Atenach zwracają uwagę, że im lepiej wniosek zostanie udokumentowany, tym są większe szanse na uzyskanie pozwolenia. Złożone w konsulacie dokumenty są przesyłane do Grecji, gdzie miejscowe władze oceniają projekt przedsięwzięcia gospodarczego i podejmują ostateczną decyzję o wydaniu pozwoleń. Niestety, procedury administracyjne trwają długo i na rozstrzygnięcie czeka się kilka miesięcy. Największe szanse na pozytywne rozpatrzenie wniosku mają ci przedsiębiorcy, którzy zaproponują utworzenie nowych miejsc pracy. Od cudzoziemców, którzy zamierzają prowadzić działalność w Grecji, miejscowe władze żądają ponadto okazania dokumentu potwierdzającego zakup nieruchomości, na której planowana działalność będzie prowadzona, albo wynajęcia lokalu lub nieruchomości (umowa najmu lub kupna nieruchomości).

Prowadzenie działalności gospodarczej z wyjątkiem niektórych, uznanych za strategiczne (m.in. eksploatacja złóż mineralnych, telekomunikacja i poczta, zarząd portami, obrót bronią, prowadzenie gier losowych), nie wymaga koncesji i pozwoleń.

Spółka z o.o. i spółka akcyjna

Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (sp. z o.o.) oraz statut spółki akcyjnej muszą być sporządzone w formie aktu notarialnego. Obie spółki muszą być zarejestrowane we właściwym miejscowo Rejestrze Sądowym (odpowiednik polskiego KRS). Fakt powołania spółki musi być ponadto ogłoszony w Gazecie Rządowej (odpowiednik Monitora Sądowego i Gospodarczego).

Spółka z o.o. może być powołana przez jedną lub kilka osób fizycznych lub prawnych. Minimalny kapitał wymagany do jej założenia wynosi 17 600 euro. Dzieli się on na udziały, które muszą być wniesione w całości w trakcie jej powoływania. Co najmniej 50 proc. kapitału musi być wniesione w gotówce, a pozostała część może być w formie aportu.

Spółkę akcyjną mogą powołać co najmniej dwie osoby fizyczne lub prawne. Minimalny kapitał zakładowy wymagany do jej założenia wynosi 60 000 euro. Akcje mogą być imienne lub na okaziciela. Kapitał w gotówce musi być przelany na rachunek bankowy, a wkład rzeczowy wyceniony (obowiązkowo) przez komisję działającą przy Ministerstwie Rozwoju, w skład którego wchodzi Generalny Sekretariat Handlu.

Zgodnie z greckim prawem akcje niektórych spółek akcyjnych muszą być imienne. Dotyczy to szczególnie akcji instytucji oświatowych, firm zajmujących się handlem nieruchomościami, stacji telewizyjnych i radiowych, lotnisk, banków, firm ubezpieczeniowych.

Szczegółowe informacje na temat zakładania firm w Grecji można uzyskać na stronie internetowej Sekretariatu Generalnego ds. Handlu i Ochrony Konsumenta: www.gge.gr/09diadsystasis/html/body_home_en.html.

Przedstawicielstwo, biuro i oddział

Przedstawicielstwo zagranicznej firmy ma w Grecji ograniczone możliwości działania. Nie może prowadzić działalności gospodarczej, a jego rola ogranicza się w zasadzie do promowania macierzystej firmy. Koszty związane z prowadzeniem przedstawicielstwa muszą być pokryte z pieniędzy firmy matki, a roczna kwota przeznaczona na ten cel nie może być niższa niż 50 tys. USD (przy zatrudnieniu 4 osób). Zatrudnienie każdej następnej osoby wymaga wpłacenia dodatkowo kolejnych 12 tys. USD. Przedstawicielstwo jest zwolnione z podatku dochodowego oraz ma prawo do bezcłowego wwozu do Grecji towarów na potrzeby własne i zatrudnionego w nim personelu. Polacy, pracownicy przedstawicielstwa, są zwolnieni z podatku od osób fizycznych (Polska podpisała z Grecją umowę o unikaniu podwójnego opodatkowania).

Działalnością biura technicznego zagranicznej firmy rządzą podobne zasady jak przedstawicielstwa, z tym że dla biura istnieje obowiązek zatrudnienia w nim kilku greckich pracowników.

Zagraniczna firma może też otworzyć w Grecji swój oddział. Żeby tego dokonać, musi złożyć odpowiedni wniosek w Sekretariacie Generalnym ds. Handlu i Ochrony Konsumenta oraz szczegółowy wniosek do lokalnych władz, na terenie których będzie on funkcjonował. Po zarejestrowaniu oddział firmy zagranicznej pod każdym względem: przepisów podatkowych, prawa cywilnego, handlowego i rachunkowości jest traktowany tak jak firma grecka.

Podatki

Podatek od osób fizycznych

Dochody osób fizycznych podlegają w Grecji opodatkowaniu po przekroczeniu tzw. kwoty wolnej od podatku. Dla pracowników zatrudnionych na podstawie umów o pracę oraz dla dochodów emerytów i rencistów wynosi ona 11,1 tys. euro rocznie. Dochody osób fizycznych wynikające z innych tytułów są zwolnione z podatku do kwoty 9,5 tys. euro. Do 13 tys. euro dochodu osoby fizyczne płacą 15 % podatku. Powyżej 13 tys. euro do 23 tys. euro - 30 proc., a po przekroczeniu 23 tys. euro - 40 %.

Podatek od towarów i usług

Podstawowa stopa VAT w Grecji wynosi od 1 kwietnia 2005 r. 19%.

Obniżona stawka 4,5 %. ma zastosowanie do: gazet, czasopism, Książek, biletów do teatru.

Obniżona stawka 9 %. obejmuje towary i usługi uważane za niezbędne dożycia: świeże produkty żywnościowe, lekarstwa, prąd elektryczny, usługi transportowe, niektóre usługi określone jako profesjonalne. Wszystkie wymienione wyżej stawki VAT podlegają redukcji o 30 %, jeżeli towary lub usługi są dostarczane podatnikom mającym siedzibę lub miejsce zamieszkania na wyspach Dodekanezu i innych wyspach Morza Egejskiego.

Akcyza

Podatek akcyzowy jest nakładany w Grecji na kilka produktów importowanych i krajowych. Należą do nich: niektóre artykuły rolne, alkohol, wyroby tytoniowe i tytoń, paliwa pochodzenia elektrochemicznego, samochody.

Stawka akcyzy wynosi od 10% do 75 %. i jest uzależniona od rodzaju towaru i ceny detalicznej. Akcyza od samochodów niekiedy może sięgać nawet 200 % ceny.

Podatek lokalny

Od nieruchomości płacony jest w Grecji raz w roku podatek lokalny, który wynosi od 0,025% do 0,035 % tzw. obiektywnej wartości gruntu lub budynku, którą można porównać do wartości rynkowej. Wysokość

konkretnej stawki zależy od prefektury, w której położona jest dana nieruchomość.

Podatek od nieruchomości

Właściciele nieruchomości - zarówno osoby fizyczne, jak i prawne - płacą podatek z tego tytułu w wysokości 0,7% wartości rynkowej nieruchomości. Na potrzeby obliczenia podstawy opodatkowania pomniejsza się jednak wartość rynkową o 200 tys. euro.

Z podatku od nieruchomości zwolnione są budowle należące do przedsiębiorstw: przemysłowych, wydobywczych, prowadzących kamieniołomy, handlowych, rolnych, hodowli bydła, hotelowych. Warunkiem jest, aby owa nieruchomość była używana do prowadzenia działalności produkcyjnej lub handlowej.

Podatku od nieruchomości nie płacą też podmioty państwowe, organy publiczne, kościoły, klasztory, kluby sportowe oraz fundusze lub organizacje świadczące usługi z zakresu ubezpieczenia społecznego.

Nabywanie nieruchomości

Cudzoziemiec bez przeszkód może kupić nieruchomość w większości rejonów Grecji. Ograniczenia dotyczą wyłącznie terenów przygranicznych: północne regiony Grecji, wschodnie wyspy Morza Egejskiego, wyspy Dodekanezu, Kreta i Rodos. Osoby z państw spoza Unii Europejskiej muszą dodatkowo złożyć odpowiedni wniosek w prefekturze, na terenie której znajduje się nieruchomość. Obcokrajowiec musi mieć grecki numer podatkowy (AFM), który nadawany jest przez lokalny urząd podatkowy. W tym celu należy do właściwego miejscowo urzędu złożyć wniosek o jego nadanie i okazać paszport lub inny ważny dokument potwierdzający naszą tożsamość. Za wydanie numeru podatkowego nie pobiera się opłat.

Cudzoziemiec kupujący nieruchomość w Grecji musi ponadto udokumentować źródło pochodzenia pieniędzy (np. okazać wyciąg z konta bankowego kraju, z którego pochodzi). W przeciwnym razie miejscowe władze uznają, że jego pieniądze pochodzą z Grecji i opodatkują je podatkiem dochodowym. Zakup nieruchomości musi być dokonany w formie aktu notarialnego i potwierdzony wpisem do odpowiednich rejestrów .

Siła tradycji

Zanim polski przedsiębiorca rozpocznie działalność gospodarczą w Grecji, powinien poznać nie tylko miejscowe przepisy prawne, ale i zwyczaje. Musi bowiem pamiętać, że Grecy są bardzo przywiązani do swojej historii i tradycji, a więzy rodzinne - także w biznesie - odgrywają tu ważną rolę. Ułatwieniem może być to, że potomkowie Homera są przyjaźnie nastawieni do Polaków, a wielu z nich (po wojnie domowej w 1949 r.) dzięki temu, że wychowało się i wykształciło w naszym kraju, zna dobrze język polski.

Początkującemu przedsiębiorcy radziłabym jednak zacząć od nawiązania kontaktu z miejscowym partnerem. Pomoże on przebrnąć przez biurokratyczne procedury, doradzi w sprawach finansowych i prawnych. We współpracy z nim można także promować i sprzedawać wyroby dotychczas produkowane w Polsce. Samodzielną firmę najlepiej otworzyć wówczas, gdy jest się już "wrośniętym" w miejscowe środowisko i ma się rozpoznany rynek. Przykładem mogą być działające w Grecji małe rodzinne firmy polonijne, głównie handlowe, których klientami są nie tylko przebywający tu Polacy.

Ze względu na dość wysokie 10-proc. bezrobocie szczególnie mile są widziani w Grecji zagraniczni inwestorzy, którzy tworzą nowe miejsca pracy. Mogą oni liczyć na ulgi podatkowe od rządu i władz lokalnych. Jeśli chodzi o zagraniczne towary, to kierunek i struktura greckiego importu wskazują, że nie liczy się kraj pochodzenia, ale jakość i cena. Importowane produkty muszą oczywiście spełniać wszystkie unijne normy dotyczące bezpieczeństwa, życia i zdrowia konsumenta. Chociaż Grecja jest członkiem Unii Europejskiej, ma dużą wymianę handlową ze swoimi najbliższymi sąsiadami: Bułgarią, Rumunią, Turcją, Cyprzem i Malcią. Nie bez szans na tym rynku są również polskie firmy. Nasze wyroby cieszą się od lat dużym zainteresowaniem greckich przedsiębiorców, czego najlepszym przykładem jest ponad 50-proc. wzrost (w ciągu ostatnich dwóch lat) naszego eksportu do tego kraju. Do tradycyjnych polskich towarów eksportowych: statków, samochodów, wyrobów hutniczych, artykułów gospodarstwa domowego doszły w ostatnim czasie warzywa i wołowina. Poszukiwane i cenione są w Grecji polskie wyroby z drewna, zwłaszcza klepka do układania parkietów. Ostatnio wzrosło zainteresowanie Greków zakupem polskich serów i produktów mleczarskich. Dobrze byłoby, gdyby polscy biznesmeni w pełni wykorzystali tę szansę.

Zachęty dla inwestorów zagranicznych

W Grecji działa Hellenic Center for Investment (ELKE), który spełnia rolę podobną do tej, jaką ma Polska Agencja Inwestycji Zagranicznych. Dostarcza informacji i pomaga zagranicznym firmom, które chcą inwestować w Grecji. Centrum pełni rolę jedyne go pośrednika między zagranicznym inwestorem a lokalną i centralną administracją. Władze centralne i samorządowe starają się zachęcić przedsiębiorców krajowych i zagranicznych do inwestowania, stosując różne ulgi. W Grecji nie istnieją wprowadzone (zgodnie z przepisami UE) specjalne strefy ekonomiczne, jednak system ulg jest podobny do tych, które obowiązują w polskich SSE. Zachęty te polegają na:

- przyznawaniu grantów gotówkowych na pokrycie części wydatków inwestycyjnych,
- subsydiowaniu oprocentowania kredytów średnio- i długoterminowych (nie krótszych niż 4-letnie) otrzymanych na pokrycie inwestycji,

- subsydiowaniu opłat leasingowych spłacaniem przez państwo części rat kontraktu leasingowego,
- stosowaniu ulg podatkowych,
- specjalnych zachętach dla szczególnie ważnych inwestycji w przemyśle, górnictwie i turystyce, których wartość przekracza 73,4 mln euro.

Ponadto stosuje się zachęty dla firm inwestujących w rolnictwie, przemyśle przetwórczym, usługach i turystyce. Są one adresowane głównie do nowo tworzonych przedsiębiorstw, ale w pewnych przypadkach mogą je otrzymać również firmy działające na rynku dłużej niż 5 lat. Skala i rodzaj ulg zależą od lokalizacji przedsiębiorstwa (strefy - patrz ramka), sektora gospodarki, liczby nowo tworzonych miejsc pracy, rodzaju inwestycji oraz liczby lat, które upłynęły od rozpoczęcia działalności firmy. Wysokość zachęt dla inwestorów zależy od strefy, w której zlokalizowana jest inwestycja. Największe przyznawane są w strefie D, niższe w strefach C i B, najniższe w A.

Jeżeli wartość inwestycji przekracza 77,2 mln euro oraz gdy dzięki niej powstanie więcej niż 300 nowych miejsc pracy, warunki udzielenia ulg i zachęt mogą być negocjowane z lokalnymi władzami.

Nowe lub istniejące krócej niż 5 lat przedsiębiorstwa korzystają z grantów gotówkowych i subsydiów na spłatę oprocentowania od zaciągniętych kredytów oraz subsydiów do opłat leasingowych.

Dodatkowo stosowany jest system różnych zachęt dla inwestycji energetycznych związanych z odnawialnymi źródłami energii, w przemyśle wydobywczym i handlu.

Wnioski o przyznanie ulg inwestycyjnych składa się w Ministerstwie Finansów i Gospodarki Narodowej od 1 stycznia do 15 września każdego roku. Należy do niego dołączyć wstępne studium zawierające szczegółową prezentację planowanej inwestycji i jej koszt. Udział własny inwestora musi wynosić przynajmniej 40 proc. kosztów inwestycji.

Oto niektóre branże, w które inwestując, można ubiegać się o przyznanie ulg:

- produkcja żywności, napojów,
- produkcja wyrobów tytoniowych,
- produkcja materiałów tekstylnych,
- produkcja odzieży, obróbka i farbowanie futer,
- obróbka i garbowanie skór,
- produkcja instrumentów medycznych, precyzyjnych i optycznych,
- produkcja samochodów, przyczep i naczep,
- produkcja mebli,
- recykling,
- produkcja energii elektrycznej, gazu ziemnego i pary.

Nowe miejsca pracy

Rząd grecki podejmuje wiele działań, aby zmniejszyć blisko 10-proc. stopę bezrobocia. Tworzone są np. roczne programy monitorowane przez OAED (Organizacja Zatrudniania Siły Roboczej). Przedsiębiorcy, którzy zgłoszą do OAED utworzenie nowych miejsc pracy w swojej firmie, zostają (po uprzednim sprawdzeniu) objęci tym programem i otrzymują 14,7 euro za każdy dzień pracy pracownika na nowo utworzonym stanowisku (25 dni pracy w miesiącu) przez 12 miesięcy. Miejsce pracy, które zostało zgłoszone jako nowo utworzone, nie może być jednak zlikwidowane przez cały czas trwania programu (12 miesięcy), a także przez następne 6 miesięcy po jego zakończeniu. Jeśli pracodawca nie dotrzyma wspomnianych warunków, musi zwrócić wszystkie pobrane pieniądze oraz zapłacić karę. W rejonach, w których stopa bezrobocia jest wyższa od średniej krajowej, dopłaty na nowo utworzone miejsca pracy są wyższe o 50 proc.

Bezrobotni mogą otrzymać 7400 euro na założenie własnej firmy. Kwota ta jest im wypłacana w trzech ratach: pierwsza w wysokości 3000 euro, następne po 2200 euro. Aby tę pomoc otrzymać, trzeba utworzyć przedsiębiorstwo, w którym osoba taka może zatrudnić nie więcej niż dwie osoby (oprócz siebie) i utrzyma go przez 12 miesięcy. Jeśli nie spełni tych warunków, zwraca pieniądze.

Izby gospodarcze

W Grecji działa 57 krajowych i regionalnych izb gospodarczych. Mają one silną pozycję i prowadzą aktywną działalność informacyjno-edukacyjną wśród członków. Każdy przedsiębiorca ma obowiązek należeć do jednej z nich.

Aby przedsiębiorca otrzymał z urzędu podatkowego książeczki z fakturami, musi okazać zaświadczenie, że jest członkiem izby gospodarczej.

Wysokość składek członkowskich izby ustalają samodzielnie i jest ona uzależniona od formy przedsiębiorstwa (np. spółka cywilna, spółka z o.o.). Zgodnie z prawem przedsiębiorca starający się o kredyt w banku ma również obowiązek przedstawienia zaświadczenia, że jest członkiem izby.

Ważne adresy:

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Atenach,

Adres: 1, Kontoleonos Str., GR - 154 52 Paleo Psychico, Athens

Tel. 00 30 210 672-61-76-8, fax 00 30 210 672-19-52, e-mail:

wehateny@ath.forthnet.gr

Ambasada Republiki Greckiej

ul. Górnośląska 35, 00-432 Warszawa, tel. (0-prefiks-22) 622-94-60, fax (0-prefiks-22) 622 -94 -64,

e-mail: embassy@greece.pl,

www.greece.pl

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Atenach

ul. Chrissaanthemon 22 (pl. Eukaliption)

154-52 Paleo Psychico
tel. centrala (0030 210) 679 77 00
www.poland-embassy.gr

Wydział Konsularny w Atenach

ul. Kamelijon 21
tel. (0030 210) 679 77 00, (0030 210) 679 77 35, (0030 210) 679 77 37
e-mail: konsulat@otenet.gr

Adresy internetowe ważniejszych greckich izb gospodarczych:

Ateńska Izba Przemysłowo-Handlowa (Athens Chamber of Commerce & Industrie),

www.acci.gr

Salonicka Izba Przemysłowo-Handlowa (Chamber of Commerce & Industry of Thessaloniki),

www.ebeth.gr

Federacja Przedsiębiorców Greckich (Federation of Greek Industries),

www.fgi.org.gr

Federacja Przedsiębiorców Północnej Grecji (Federation of Industries of Northern Greece), www.sbbe.gr

Grecka Organizacja Małych, Średnich Przedsiębiorstw i Rzemiosła S.A. (Hellenic Organization of Small Medium Sized Enterprises and Handicraft S.A. (EOMMEX), www.eommex.gr

Grecka Organizacja Turystyczna (Greek National Tourism Organization), www.gnto.gr

Greckie Centrum Inwestycji Zagranicznych (Hellenic Center for Investment (ELKE), www.elke.gr

Materiały źródłowe:

- *"Rzeczpospolita" dodatek "Dobra firma"*
- *"Gazeta Prawna "*
- *Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP*